

Η Γιορτή της Γυναίκας ή Ο Έρωτας στα χρόνια του «Μοσχάνθη»

Πριν καλά καλά να μπει η άνοιξη και πριν να ηρεμήσει η πλάση από τις βασιλόπιπτες και τα καρναβάλια, έφτασε τρεχάτος ο εορτασμός για τη «Γυναίκα», με προγραμματισμούς και σχεδιασμούς, διοργανώσεις και εκδηλώσεις των συλλόγων και των τοπικών οργανώσεων, που ήθελαν έτσι να τιμήσουν το μισό και βάλε πληθυσμό της Γης. Στα ξαφνικά όμως, στα πρώτα ακόμα βήματα τούτου του Μάρτη, πιο γρήγορα απ' ό,τι περιμέναμε, πιο σοβαρά απ' ό,τι απευχόμαστε, σκούραναν τα πράγματα, ήρθαν οι ακυρώσεις και οι αναβολές και τελικά ο περιορισμός και ο εγκλεισμός στα σπίτια μας. Αμέσως καταλάβαμε πως «Γιορτή της Γυναίκας» για φέτος τέλος. Ακόμα καταλάβαμε το πόσο δύσκολο μάλλον ανέφικτο είναι το να συναντηθείς μ' εκείνους που αγαπάς και βρίσκονται μακριά σου ή και κοντά σου, αλλά μένουν σε άλλη «φυλακή». Και σκέφτηκα τον περιορισμό και τον εγκλεισμό άλλων καιρών, πιο παλιάς ηθικής τάξης και αντίληψης, μιας κοινωνίας πιο κουτσομπόλας, μαζί με την ευρηματικότητα μιας γυναίκας, στην αληθινή ιστορία που θυμήθηκα και θα σας εξιστορήσω στη συνέχεια. Μου την έχουν διηγηθεί δυο Αμοργιανοί αυτόπτες μάρτυρες. Είπα έτσι να γιορτάσω τη «Γιορτή της Γυναίκας».

Θα ήταν γύρω στα 1955. Στο Λιμάνι των Καταπόλων, του νότιου και φυσικού λιμανιού της Αμοργού, το «Μοσχάνθη», ένα από τα πιο γνωστά μεταπολεμικά πλοία στις γραμμές των Κυκλάδων, ήταν έτοιμο να αποπλεύσει. Ήταν ένα όμορφο πλοίο. Σαν ταξίδευε με τρικυμία, μια το σήκωνε ψηλά το κύμα και μια το βούλιαζε στους άσπρους αφρούς κι άφηνε να φαίνεται ο μαύρος καπνός μονάχα, απ' το φουγάρο του.

Η Πολυτίμη, Αμοργιανή από τη Χώρα, έκανε το σταυρό της κι ανέβηκε τη σκάλα του βαποριού και σπρώχνοντας και σπρωχνόμενη, έστριψε στο στενό διάδρομο και πρόλαβε μια πολυθρόνα, ανάμεσα σε πεσκέσια, δυο καλάθια κι ένα ριφάκι τυλιγμένο σε άσπρο πανί. Κρέμασε τον τρουβά της στο χέρι της πολυθρόνας, κάθισε μάλλον άβολα και ίσιωσε την άσπρη κεντητή μαντήλα της, ξαναδένοντάς την άλλη μια φορά. Πέρασε μια άλλη Χωραΐτισσα από μπροστά της και την ψευτομάλωσε.

«Πέρασε μέσα νάβρεις θέση, θα πουντιάσεις με τ' αγιάζι».

«Μπα, μέχρι τη Γιάλη¹ θα μείνω επαδά», είπε η Πολυτίμη και τυλίχτηκε πιο σφιχτά στο χοντροπλεγμένο της σάλι.

Οκτώβρης ήταν. Στην Αμοργό αργούν οι βροχαριές, αλλά το βοριαδάκι, που είχε γίνει βόριαδος, είχε ήδη σπρώξει το καλοκαίρι μακριά και κατά τα φαινόμενα, είχε όρεξη να σπρώξει γερά και το βαπόρι και να το ταρακουνήσει καλά, σε κείνο το ταξίδι του.

¹ Το Λιμάνι της Αιγιάλης είναι στο Βόρειο μέρος της Αμοργού, τότε το πλοίο δεν πλεύριζε, οι επιβάτες κατέβαιναν με βάρκες

Πάντως μέσα, δεν ήθελε να μπει η Πολυτίμη. Γιατί μέσα στο πλοίο τη χτυπούσε η βαπορίλα, μια μυρωδιά, που και χωρίς κούνημα, τής έφερνε ναυτία.

Σφύριξε ο βούκινας². Το ατμόπλοιο «Μοσχάνθη», ξεμάκρυνε απ' τα Κατάπολα για να πιάσει σε κάπου τριάντα έξι με τριάντα εννιά ώρες στον Πειραιά, ζωγραφίζοντας έτσι από νησί σε νησί, με τους αφρούς της πρύμνης του, την περίφημη «Άγωνα Γραμμή». Άρχισε γρήγορα το μπότζι. Η Πολυτίμη, χήρα από χρόνια, χλόμιασε και μετάνιωσε αμέσως που κίνησε να βρει την παντρεμένη κόρη της, που την είχε προσκαλέσει στην Αθήνα. Να κατεβεί σε καμπίνα τώρα, βαθιά στα Τάρταρα του караβιού; Αδύνατον. Την έπιασε ταχυκαρδία. Με το ένα χέρι βαστούσε την καρδιά της και με το άλλο, με την άκρη της μαντήλας σφουγγίζε το κούτελό της. Είχε περάσει πάνω από ώρα, μπορεί και δυο. Την πήραν χαμπάρι οι τριγύρω. Φώναξαν τον καμαρότο. Δεν είμαι καλά, του είπε σβησμένα. Βόηθα με να κατέβω. Ξανά σφύριγμα ο βούκινας. Σταμάτησαν αρόδο, στο πέταλο της Γιάλης. Ήρθαν οι βάρκες. Σηκωτή κατέβασαν τα τέσσερα σκαλοπάτια από το κατάστρωμα στη βάρκα την Πολυτίμη. Κι απ' τη βάρκα πάλι σηκωτή, βγήκε στη στεριά.

Λιγοστά, εφτά οχτώ, τότε τα σπίτια στον Όρμο της Αιγιάλης. Ήταν από μόνος του είδηση για το νησί ο βούκινας του караβιού, που περνούσε από κει κάθε οκτώ, αλλά κάθε δεκαπέντε είχε διανυκτέρευση. Πόσο μάλλον τώρα, που το «Μοσχάνθη», κατέβασε μιαν άρρωστη. Η είδηση ήταν βαριά, αλλά και ποια πόρτα να χτυπήσουν για να τοποδέψουν³ τη γυναίκα μέσα στη νύχτα;

Η κυρά Ουρανία, του Δημητράκι του ψαρά, που είχαν σπίτι και καφενείο στο Λιμάνι, δεν είχε την έννοια να σηκωθεί, να τηγανίσει ψάρια, για το πλήρωμα, γιατί το πλοίο είχε άμεση αναχώρηση. Να, που ακούστηκε χτύπημα στην πόρτα τους όμως. Ο τελωνοφύλακας ο Σταυρής, αποβαστούσε την Πολυτίμη, που έπρεπε να ξαπλώσει σε κρεβάτι άμεσα. Η κυρά Ουρανία σήκωσε τα παιδιά, τα έβαλε στο πάτωμα να κοιμηθούν και στο σιδερένιο κρεβάτι στη σάλα, έστρωσε της φιλοξενούμενης.

Ολημερίς ξαπλωμένη στο κρεβάτι η Πολυτίμη, η ασθενής, παράγγελνε στον κυρ Σταυρή τον τελώνη, που όλο ανησυχούσε για την υγεία της και την ανεγόρευε, να στείλει τηλεγράφημα με τα λόγια «Ασθενώ βαρέως, σπεύσατε» κι όλο βογκούσε και αναστέναζε. Τρεις μέρες κράτησε όλο αυτό. Η μικρή κόρη της οικογένειας, στο σπίτι, να την υπηρετά, να μην μπορεί να πάει ούτε στις ελιές, ούτε καν να βγει από το σπίτι. Και το στερνοπούλι, σκολιάρόπουλο με έφεση στα μαθηματικά, να μετρά τις μέρες και με άγχος να υπολογίζει πως το βαπόρι, θα αργούσε ακόμα να φανεί.

Να που την τέταρτη μέρα όμως, ένας άνθρωπος μ' ένα μουλάρι, φάνηκε να κατεβαίνει από το δρόμο της Χώρας και ήρθε να πάρει την ασθενή. Άστραψε από χαρά το πρόσωπο της Πολυτίμης, πετάχτηκε απ' το κρεβάτι, ψηλή, λεπτή, ξανανιωμένη, φόρεσε το καφετί φουστάνι της, έδεσε με χάρη την άσπρη μαντήλα, ευχαρίστησε στα πεταχτά και έφυγε με το συνοδό, καβάλα στο μουλάρι για τη Χώρα. Τέλος καλό, όλα καλά. Ανάσαναν όλοι στο μικρό το σπίτι του Δημητράκι του ψαρά. Και θα είχαν όλα ξεχαστεί,

² Η μπουρού, σφυρίχτρα του πλοίου

³ τακτοποιήσουν

αν σε δώδεκα μέρες δεν ξανάρχιζε η ίδια ιστορία. Και να σου πάλι η Πολυτίμη και να η αρρώστια της και να οι ξάπλες και να την πάλι η άμεση αποθεράπευσή της με την εμφάνιση του ανθρώπου και του μουλαριού από τη Χώρα. Τέλος καλό όλα καλά, είπαν πάλι. Αλλά σαν τρίτωσε το κακό, η φιλοξενία φιλοξενία, αλλά να μην το παρατραβάμε, σκέφτηκαν οι άνθρωποι. Όμως ευτυχώς, τέταρτη φορά δεν είχε.

Κι επειδή ως γνωστόν, «ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιον», αλλά υπάρχει και το άλλο που λέει «ο έρωτας κι ο βήχας δεν κρύβονται», ύστερα από μέρες μαθεύτηκε από κάποιο Χωραίτη, πως κατέφθασε η ίδια η κόρη της Πολυτίμης από την Αθήνα για να την συνοδέψει σε όλο το ταξίδι της άγονης γραμμής και να καταφέρει επιτέλους να φτάσει στην Αθήνα. Έμαθαν και κάτι ακόμα. Πως υπήρχε έρωτας ανάμεσα στην Πολυτίμη και τον άνθρωπο με το μουλάρι κι έτσι με τη δήθεν αρρώστια στο «Μοσχάνθη», εξασφαλιζονταν κάποιες ερωτικές συναντήσεις τους.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς μου, αν ζει σήμερα η κυρά Πολυτίμη θα είναι πάνω από εκατόν είκοσι χρονών και πιστεύω πως θα χαρεί πολύ να μάθει πως κάποιοι την θυμούνται με θαυμασμό για το θάρρος της. Αν πάλι όχι, τούτο το κείμενο είναι ένα κεράκι στη μνήμη της, το κοφτερό μυαλό της και την καπατσοσύνη της, που βρήκε διέξοδο στον δικό της εγκλεισμό, μέσα στην κλειστή κοινωνία του νησιού της.

Ειρήνη Π. Βεκρή